

Монетарна глобалізація

Олександр ДЛУГОПОЛЬСЬКИЙ,
Ірина ЧИРАК,
Мехмет КІЗІЛОГЛУ,
Іванна ФАБИНЮК

**КОНКУРЕНЦІЯ МІЖ ДОЛАРОМ ТА ЄВРО:
РЕЗУЛЬТАТИ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ
ДЛЯ УКРАЇНИ**

Резюме

У статті досліджено фактори, які впливають на стабільність резервних валют. Проведено аналіз економічних показників України, який показує тісний взаємозв'язок ВВП, індексу споживчих цін, експорту, імпорту та обмінних курсів. Незважаючи на те, що 2022 р. був роком турбулентності для євро, основною світовою резервною валютою є долар США. Серед факторів, які сприяють домінуючій позиції долара, виокремлюють його стабільну вартість, обсяг економіки США та її геополітичну силу. Ефективне управління взаємодією долара США та євро має вирішальне значення для глобальної економі-

---

© Олександр Длугопольський, Ірина Чирак, Мехмет Кізілоглу,
Іванна Фабинюк, 2024.

Длугопольський Олександр, д. е. н., професор, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна; Університет економіки та інновацій, Люблін, Польща, ORCID: 0000-0002-2040-8762, Е-мейл: dluhopolsky77@gmail.com

Чирак Ірина, к. е. н., доцент, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна, ORCID: 0000-0003-1593-7042, Е-мейл: chyрак.iryна@gmail.com

Кізілоглу Мехмет, доктор, доцент, Університет Памуккале, Туреччина, ORCID: 0000-0002-6098-3980, Е-мейл: mkiziloglu@pau.edu.tr

Фабинюк Іванна, студентка факультету економіки та управління, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна, Е-мейл: ivankafabunuyk@gmail.com

чної стабільності та зростання. Обидві валюти можуть співіснувати та зростати, а євро потенційно може сприяти більш збалансованій глобальній валютній системі. Проведений кореляційно-регресійний аналіз конкуренції між долларом та євро виявляє суттєві взаємозв'язки між ними, підкреслюючи їхній вплив на світові економічні процеси.

Ключові слова:

долар США; євро; монетарна система; валютний курс; резерви; регресія; дисперсія.

Класифікація за JEL: C30; E40; E50; F31.

5 рисунків, 6 таблиць, 32 джерела літератури.

Постановка проблеми

У світовій економіці доллар та євро є основними резервними валютами, які суттєво впливають на міжнародну торгівлю, фінансові ринки та глобальну макроекономічну стабільність. Розуміння конкуренції між цими валютами має вирішальне значення для розуміння їхнього більш широкого впливу. Посилення конкуренції між долларом, відомим своєю стабільністю та ліквідністю, та євро, що відображає значну економічну силу Європейського Союзу, не лише стимулює зростання торговельних операцій, а й сприяє розробці нових фінансових інструментів та інвестиційних стратегій (Koziuk, 2022).

Метою дослідження є проведення аналізу конкуренції між долларом США та євро у глобальній економіці, з'ясування взаємозв'язку, взаємовпливу та конкурентної динаміки між цими двома провідними світовими валютами на міжнародних фінансових ринках.

Огляд літератури

Поява євро на світовому ринку посилила конкуренцію із долларом США, зокрема в обмінних курсах, виставленні рахунків та резервах. Розмір та економічний обсяг виробництва євросони роблять її можливою для порівняння із США за обсягом міжнародної торгівлі та рівнем ВВП. Незважаючи на те, що провідні економісти пророкували підвищення курсу євро після його створення, валюта зазнала неочікуваного знецінення (Li, 2004; Alquist & Chinn, 2002). Різні моделі пояснюють причини такої слабкості євро, зосереджуючи увагу на фундаментальних факторах і очікуваннях ринку, незважаючи на те, що вони не зовсім задовільні (Clostermann & Schnatz, 2000; Moosa, 2002; Schnatz & Vzselaar, 2003; Norrlof, 2009). Незважаючи на певні невдачі, євро має значний потенціал у довгостроковій перспективі, хоча його майбутню роль у міжнародному виставленні рахунків і як резервної валюти поки важко оцінити.

У книзі П. Хартманна (Hartmann, 1999) науковець формулює теоретичну модель міжнародних валют, використовуючи теорію ігор, часові ряди та панельну економетрику, і об'єднує аналіз фінансових ринків з економікою трансакційних витрат. П. Хартманн проводить аналіз ролі та еволюції використання міжнародних грошових знаків, наприклад їхньої функції як валютного засобу, і результати цього аналізу використовує для оцінювання майбутньої ролі євро, зокрема порівняно із долларом США.

У статті (Barrientos Nieto, 2023) йдеться про феномен економічної доларизації. Приклади Панами, Еквадору, Аргентини, Сальвадору, які вже доларизували свої економіки, демонструють різні ефекти – від стабілізації валюти до підвищення вартості життя, деіндустріалізації та залежності від експорту. Науковці (Маці, 2020; Jaworski, 2008; Rochon & Rossi, 2003) стверджують, що євросація має бути відображена у зовнішній торгівлі, а саме: у валюті виставлення рахунків. Сьогодні багато країн, які не входять до складу ЄС, виставляють рахунки третім країнам світу в євро, доларах та інших валютах.

У статті (Otero Iglesias, 2011) синтезовано як єврооптимістичні, так і євроскептичні точки зору в економічній літературі щодо виклику євро долару. Згідно з наочними даними, євро не виправдав очікувань єврооптимістів. Застосовуючи конструктивістський підхід, стаття демонструє також те, що євро перетворився на справді глобальну валюту в соціальному контексті. Провідні фінансові агенти все більше сприймають перехід від однополярної системи, в якій домінує доллар, до біполярної системи, де поступово знижується роль старшої валюти (долара) і водночас зростає роль молодшої (євро), що змушує їх конкурувати. Згідно з результатами дослідження (Eun et al., 2015), вплив євро на інші валюти зріс після його впровадження, якщо порівняти із долларом США.

У науковій літературі (Farion et al., 2019; Dluhopolskyi et al., 2021; Suslenko et al., 2022; Zatonatska et al., 2022) акцентується на еволюції цифрових валют і трансформації функціональної ролі сучасних фіатних грошей. Окрім класичних функцій грошей (засобу обігу, розрахункової одиниці, засобу збереження вартості), виникла функція забезпечення анонімності операцій, яка відсутня в електронних і цифрових транзакціях, які за своєю суттю не гарантують анонімності транзакцій.

Методологія

Згідно з науковою гіпотезою проведеного дослідження, на стабільність резервних валют впливають різноманітні фактори. Так, розглядається вплив кількох факторів на динаміку обмінного курсу (y) в Україні за період з 2015 по 2023 рр., зокрема: номінальний валовий внутрішній продукт (ВВП) (X_1), індекс споживчих цін (ІЦ) (X_2), обсяг експорту (X_3), обсяг імпорту (X_4). Аналіз проведено за допомогою методів кореляційної регресії. Високий коефіцієнт детермінації в результатах дослідження свідчить про сильну міжфакторну взаємозалежність та значний вплив цих змінних на динаміку обмінного курсу.

Результати дослідження

У галузі економіки можна використовувати два підходи до вивчення резервних валют у глобальній валютній системі. Перший з них – функціональний, або загальноекономічний підхід, який акцентує увагу на об'єктивних функціональних характеристиках резервних валют. Він набув популярності в епоху Бреттон-Вудської валютної системи, коли доллар США було встановлено як офіційну резервну валюту. Другий, капіталістичний підхід, розглядає роль резервних валют у рамках сучасних глобальних економічних відносин, зокрема після світової фінансової кризи 2008–2009 рр. Він передбачає, що резервні валюти функціонують як стерилізатори незабезпеченої пропозиції грошей, підтримуючи таким чином довгострокове існування віртуальної економіки. Центральними для цього дискурсу є США та доллар США – провідна світова та резервна валюта, якій, на думку критиків, бракує матеріальної основи (Koziuk, 2014; Koziuk, 2022; Koziuk, 2023).

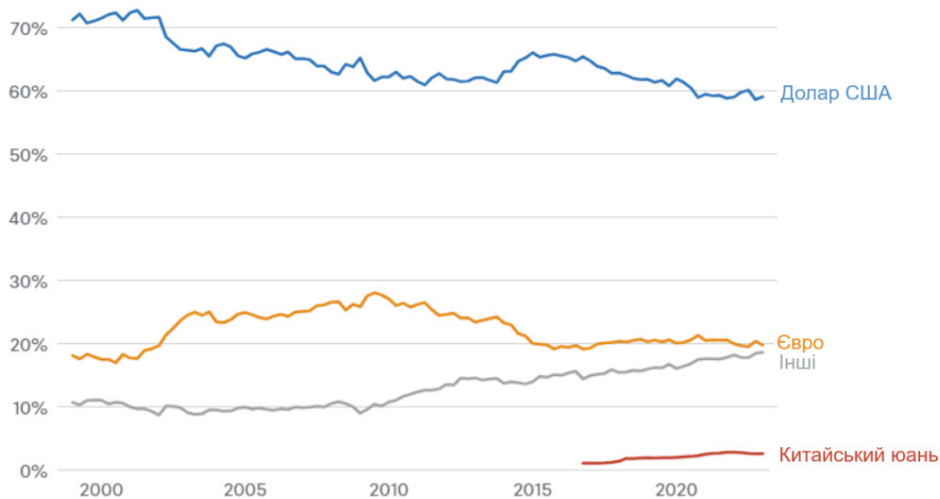
Разом із валютами кількох інших країн доллар США відіграє головну роль у світовій економіці. Вперше його статус встановлено у 1792 р. після ухвалення Закону про карбування монет. У 1900 р. ухвалено Закон про золотий стандарт, який фактично прив'язав доллар США до золота (один доллар дорівнював 1,505 г золота). Однак у зв'язку з ескалацією інфляції у Сполуче-

них Штатах і девальвацією інших валют у 1971 р., президент Річард Ніксон скасував конвертованість долара в золото. Таке рішення прискорило прийняття нової системи плаваючих обмінних курсів, яка офіційно схвалена разом із створенням Ямайської валютної системи у 1976 р. (Siripuraru & Berman, 2023). Сучасна система плаваючих валютних курсів виникла за умов, схожих на сучасні, які характеризуються високим рівнем інфляції, значними коливаннями цін на товари та геополітичною напругою. Високі темпи інфляції зберігалися в розвинутих економіках до початку 1980-х років (Nikolaichuk, 2023; Beck et al., 2022).

Згодом ціни в США поступово стабілізувалися. Розвиток американського та світового ринків капіталу разом із поглибленням глобальних торговельних зв'язків зміцнили статус долара як домінуючої світової валюти. Сьогодні долар США є основною резервною валютою в усьому світі (рис. 1). Політична та валютна політики Сполучених Штатів суттєво впливає на світову економіку. Ціни на нафту, золото, промислові метали, сільськогосподарську сировину на світових ринках тощо визначаються саме в доларах США.

Рисунок 1

Позиції долара США, євро та інших провідних валют за період 2000-2023 рр., % від розміщених резервів

Джерело: (Siripuraru & Berman, 2023; Bremmer, 2023)

На коливання курсу долара впливає декілька факторів, у т. ч. рівень інфляції у США. Наприклад, коли в США зростає інфляція, Федеральна резервна система США, яка функціонує як центральний банк країни, може підвищувати процентні ставки для того, щоб стримати ціни на товари. Підвищення процентних ставок приваблює іноземні інвестиції та підвищує попит на долар, що призводить до підвищення його вартості. І навпаки, коли відсоткові ставки знижуються з метою підтримки економічного зростання, інвестори можуть шукати можливостей в інших країнах світу, що призведе до зниження вартості долара США.

У 2022 р. долар США досягнув свого 20-річного піку щодо інших світових валют, що підкреслює зростання його сили (рис. 2). Таке явище може зумовити глобальну економічну нестабільність або торговельний дисбаланс. Водночас інвестори в усьому світі все ще надають перевагу долару США, передбачаючи його подальшу стійкість. Зміцнення долара можна пояснити впливом як економічних, так і геополітичних факторів. Щоб стримати інфляцію, зумовлену пандемією COVID-19 та війною в Україні, Федеральна резервна система США активно підвищує процентні ставки та поступово скасовує заходи щодо політики кількісного пом'якшення.

Рисунок 2

Індекс долара США

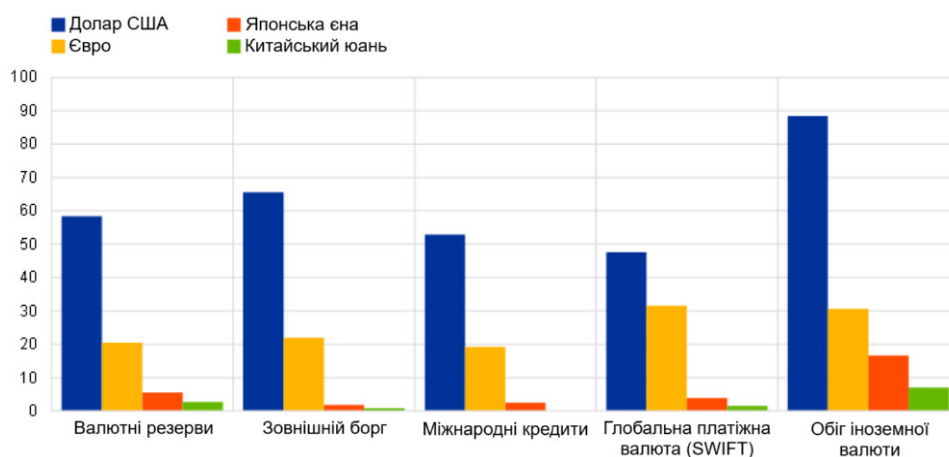
Джерело: (DXY, 2024)

Європейські країни також підвищують процентні ставки, хоча і не так швидко, як США. Тим часом, негативний вплив на курси валют країн ЄС, зокрема євро, зумовлюється близькістю ЄС до України, де зараз триває війна. Крім того,

євро доволі вразливе до впливу російських енергоносіїв і може втратити свою позицію через можливість подальшої кризи в євросоні. У цьому контексті долар США видається найбільш привабливим варіантом для інвестування, а євро все ще є другою за значенням валютою у міжнародній валютній системі (рис. 3–4).

Рисунок 3

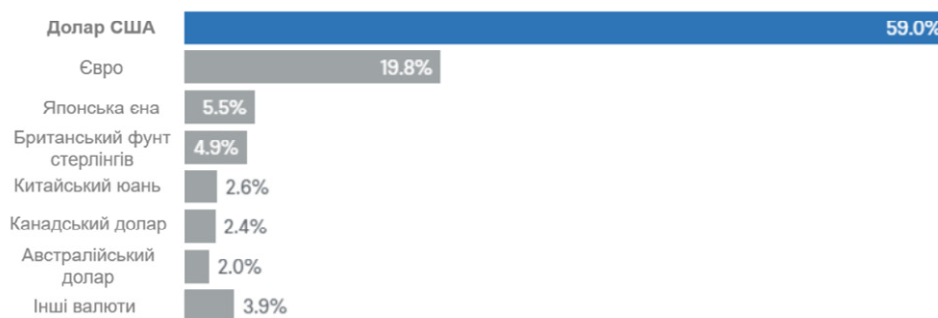
Структура міжнародної монетарної системи

Джерело: (Lagarde, 2023)

Рисунок 4

Частка розміщених валютних резервів

Джерело: (Siripurapu & Berman, 2023)

Використовуючи дані про макроекономічні показники України (табл. 1), рівняння набуває такого вигляду:

$$y = 815.9 + 0.0003x_1 + 8.92x_2 - 0.0007x_3 + 0.0005x_4. \quad (1)$$

Таблиця 1

Макроекономічні показники України за період 2015-2023 рр.

Рік	ВВП номінальний, млн грн, x1	Рівень інфляції, %, x2	Експорт, млн грн, x3	Імпорт, млн грн, x4	Обмінний курс, грн / євро, y
2015	1979458	143,3	1044541	-1084016	26,03
2016	2383182	112,4	1174625	-1323127	27,45
2017	2982920	113,7	1430230	-1618749	33,02
2018	3558706	109,8	1608890	-1914893	31,71
2019	3974564	104,1	1636416	-1947599	26,30
2020	4194102	105,0	1637399	-1681526	33,05
2021	5459574	110,0	2224704	-2286067	30,76
2022	5191028	126,6	1840563	-2712325	38,95
2023	6537825	105,1	1868904	-3237014	39,72

Джерело: (Ministry of Finance, 2024)

Згідно з результатами проведеного регресійного аналізу (табл. 2), коефіцієнт множинної кореляції R становить 0,91, що свідчить про тісний взаємозв'язок між факторами та кінцевим результатом. Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,83$, відтак 83% зміни вихідної змінної визначається впливом вхідних змінних (табл. 2).

Таблиця 2

Результати регресійної статистики – 1

Регресійна статистика	
Множинна регресія R	0,913460
Коефіцієнт детермінації R^2	0,834409
Скоригований R^2	0,613622
Стандартна похибка	257,884872
Спостереження	8,000000

Джерело: розроблено авторами.

Наступний крок аналізу – порівняння отриманих даних (табл. 3) з табличним критерієм Фішера, у результаті чого простежується лінійний зв'язок між усіма вхідними змінними загалом та вихідною змінною (ця лінійна модель є значимою).

Таблиця 3

Результати дисперсійного аналізу – 1

	df	Суми квадратів	Середньоквадратичне значення	F	Значимість F
Регресія	4	1005347,68	251336,920	3,78	0,15172171
Залишок	3	199513,82	66504,607		
Загалом	7	1204861,50			

Джерело: розроблено авторами

Після цього оцінюємо статистичну значущість параметрів регресії за допомогою t-критерію Стьюдента (табл. 4). Значення $t_{crit} = 2,57$, тому для змінних X_1 (ВВП номінальний), X_2 (ІСЦ, індекс споживчих цін) та X_4 (імпорт) – $|t_{fact}| < t_{crit}$, тобто ці змінні не є статистично значущими для моделі. Водночас для змінної X_3 (export) – $|t_{fact}| > t_{crit}$, що свідчить про наявність лінійного зв'язку між цими змінними та вихідною змінною, тому можемо зробити висновок, що вони є статистично значущими. Крім того, р-значення, яке має бути нижчим за 0,05, свідчить про значущість. Значні зміни виділено (табл. 4).

Таблиця 4

Результати регресійного аналізу

Змінні	Коефіцієнти	Стандартна похибка	t-критерій Стьюдента	Значення P
Перехоплення	815,9595	1453,7055	0,561	0,613793365
X_1	0,0003	0,0004	0,737	0,514415264
X_2	8,9181	8,7598	1,018	0,383599194
X_3	-0,0007	0,0011	-0,603	0,048923415
X_4	0,0005	0,0005	0,935	0,418162088

Джерело: авторська розробка.

Таким чином, рівняння площини оцінювання набуває вигляду:

$$y = -1431.8 + 0.0005x_1 + 43.49x_2 - 0.00079x_3 - 0.00054x_4 \quad (2)$$

Коефіцієнт множинної кореляції $R = 0,82$, що свідчить про тісний зв'язок між факторами та результатом. Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,67$, тому можемо зробити висновок, що 67% зміни вихідної змінної визначається впливом вхідних змінних (табл. 5).

Таблиця 5

Результати регресійної статистики – 2

Регресійна статистика	
Множинна регресія R	0,82
Коефіцієнт детермінації R^2	0,67
Скоригований R^2	0,01
Стандартна похибка	422,07
Спостереження	7,00

Джерело: авторська розробка.

Ми порівнюємо отримані дані із табличним критерієм Фішера (табл. 6) і бачимо, що існує лінійна залежність між усіма вхідними змінними загалом та вихідною змінною (ця лінійна модель є значимою).

Таблиця 6

Результати дисперсійного аналізу – 2

	df	Суми квадратів	Середньоквадратичне значення	F	Значимість F
Регресія	4	718387,319	179596,83	1,008	0,553
Залишок	2	356292,209	178146,10		
Загалом	6	1074679,529			

Джерело: авторська розробка.

Згідно з результатами дисперсійного аналізу, коефіцієнт кореляції R^2 коливається від 0,67 до 0,83, що вказує на високий ступінь взаємозв'язку факторів та результату. Валютний курс відіграє основну роль у проведенні міжнародних розрахунків і порівнянні рівня економічного розвитку країн. На його формування впливають деякі фактори (стан платіжного балансу, обсяг ВВП, рівень інфляції, експорт та імпорт).

Наріжним каменем у сфері фінансів та економіки є конкуренція між долларом США та євро, що суттєво впливає на світові фінансові ринки та формує економічну політику націй. Конкуренція між цими двома валютами виявляється в різних сферах.

У міжнародній торгівлі та сфері інвестування як доллар, так і євро змагаються за позицію основної валюти для здійснення транзакцій. До факторів, які впливають на їхнє становище, належать такі: економічна стабільність, рівень інфляції та економічна політика країн-емітентів. Крім того, така конкуренція поширюється на геополітичні відносини, де США та країни ЄС використовують свої валютні позиції для здійснення глобального впливу на світову економіку.

Особливо турбулентним для євро був 2022 р., який аналітики назвали «найгіршим роком в історії євро» (Cingari, 2023). Так, на початку 2022 р. обмінний курс євро/доллар становив 1,137 дол. США, а вже в липні цього самого року вперше за 20 років впав нижче паритету, досягнувши свого абсолютного мінімуму за два десятиліття. 27 вересня 2022 р. після призупинення на невідзначений термін газопроводу «Північний потік-1» він досяг найнижчого рівня за останній рік у 0,960 дол. США (рис. 5). Однак після підвищення політики Європейського центрального банку на 75 базисних пунктів 27 жовтня 2022 р. євро відновився вище паритету, і вже до кінця року курс євро/доллар США досяг 1,07 дол. США (Ilzetzi & Jain, 2023).

Визначено три основні фактори, що сприяли знеціненню євро у 2022 р. (Ilzetzi & Jain, 2023):

- 1) значна залежність країн Європи від російських енергоресурсів і, як наслідок, економічний спад внаслідок військового вторгнення в Україну;
- 2) збільшення розбіжностей у монетарній політиці між Федеральною резервною системою (ФРС) США та Європейським центральним банком (ЄЦБ);
- 3) функція долара США як валюти «надійної гавані» в періоди фінансової та політичної нестабільності.

Рисунок 5

Спотовий курс долара США до євро в 2022 р.

Джерело: (Ilzetzki & Jain, 2023; Federal Reserve Bank of St. Louis, 2024)

Таким чином, долар США зберігає свої лідерські позиції провідної світової валюти, незважаючи на останні виклики. Саме на долар припадає більшість світових резервів і він залишається оптимальною валютою для ведення міжнародної торгівлі. Так, торгівля основними товарами, такими як нафта, переважно здійснюється у доларах США. Крім того, декілька провідних економік світу, у т. ч. Саудівська Аравія, все ще прив'язують свої валюти до долара США. До факторів, які сприяють панівній позиції долара, належать такі: стабільна вартість, обсяг економіки США та геополітична сила Сполучених Штатів. Крім того, жодна інша країна світу не має такого боргового ринку, який можна порівняти із ринком США, який становить близько 34,7 трлн дол. США (Waters, 2021; Peter G. Peterson Foundation, 2024).

Практичне застосування та обмеження

Результати дослідження можна використовувати для формування цілісної концепції управління резервною валютою на глобальному та національному рівнях, а також у програмних та рекомендаційних документах, що структурують інституційне поле монетарної та валютної політик. Обмеження статті пов'язані з вузьким часовим горизонтом і винятковим фокусом аналізу на прикладі України. З метою усунення таких обмежень у майбутніх наукових дослідженнях варто зосередити увагу на розгляді можливостей щодо розширення аналізу конкуренції між доларом США та євро протягом більш тривалих часових періодів та включення ширшої вибірки країн.

Висновки

Процес становлення та розвитку і долара США, і євро пов'язаний з історичними подіями та економічними реформами відповідних регіонів. Долар, який виник у результаті розвитку американської економіки, став основною світовою валютою після Другої світової війни. Євро, навпаки, створено з метою зміцнення економічного союзу держав-членів Європейського Союзу. Обидві валюти зазнали різноманітних викликів і трансформацій протягом історії, що сприяло їхній стабільності та довірі у міжнародній торгівлі. Зрештою, долар США та євро залишаються життєво важливими компонентами світової фінансової системи, що відображає вплив і силу економік США та ЄС у сучасному світі.

Конкуренція між доларом США та євро відіграє вирішальну роль у формуванні світової економіки. Підтримання балансу між цими двома валютами та розробка ефективних стратегій щодо управління їхньою взаємодією є вкрай важливими для забезпечення стабільності та зростання світової економіки. Виявлено, що обидві валюти можуть співіснувати та розвиватися у глобальній економіці. Зростання євро може сприяти більш стабільній та збалансованій глобальній валютній системі. У результаті проведення кореляційно-регресійного аналізу конкуренції між доларом США та євро в глобальній економіці виявлено суттєві взаємозв'язки та визначено вплив цих двох основних світових валют на глобальні економічні процеси.

Список використаної літератури

- Alquist, R., Chinn, M.D. (2002). Productivity and the Euro-dollar exchange rate puzzle. *National Bureau of Economic Research*. <https://www.nber.org/papers/w8824>
- Barrientos Nieto, O. (2023). Dollarizing the economy: what does it mean and which countries have implemented Javier Milei's proposal? *El País*. <https://english.elpais.com/economy-and-business/2023-11-24>
- Beck, T., Bednarek, P., te Kaat, D., von Westernhagen, N. (2022). The real effects of exchange rate depreciation: The role of bank loan supply. *CEPR Discussion Paper*, 17231. <https://cepr.org/voxeu/columns/real-effects-exchange-rate-depreciation-role-bank-loan-supply>
- Bremmer, I. (2023). The dollar is dead, long live the dollar. *GZERO*. <https://www.gzeromedia.com/by-ian-bremmer/the-dollar-is-dead-long-live-the-dollar>
- Cingari, P. (2023). Could the euro collapse? Reuters Plus. <https://www.reuters.com/plus/could-the-euro-collapse>
- Clostermann, J., Schnatz, B. (2000). The determinants of the Euro-dollar exchange rate: Fundamentals and a non-existing currency. *Economic Research Group of the Deutsche Bundesbank*. <https://ideas.repec.org/p/zbw/bubdp1/4138.html>
- Dluhopolskyi, O., Simakhova, A., Zatonatska, T., Kozlovskyi, S., Oleksiv, I., Baltgailis, J. (2021). Potential of virtual reality in the current digital society: economic perspectives. *11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, 360-363. <https://doi.org/10.1109/ACIT52158.2021.9548439>
- DXY (2024). Where the world does markets. Market summary. <https://www.tradingview.com>
- Eun, C. S., Kim, S.-H., Lee, K. (2015). Currency competition between the dollar and euro: Evidence from exchange rate behaviors. *Finance Research Letters*, 12, 100-108. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2014.11.003>
- Farion, A., Dluhopolskyi, O., Banakh, S., Moskaliuk, N., Farion, M., Ivashuk, Y. (2019). Using blockchain technology for boosting cyber security. *9th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, 1-6. <https://doi.org/10.1109/ACITT.2019.8780019>

- Federal Reserve Bank of St. Louis (2024). The fluctuating value of the U.S. dollar and what it means for investors. Nominal Broad U.S. Dollar Index. <https://www.usbank.com/investing/financial-perspectives/market-news>
- Hartmann, P. (1999). Currency competition and foreign exchange markets: The dollar, the yen and the euro. *European Central Bank. Cambridge University Press*. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511492384>
- Ilzetzki, E., Jain, S. (2023). Euro weakness in 2022. *VoxEU*. <https://cepr.org/voxeu/columns/euro-weakness-2022>
- Jaworski, P. (2008). Becker, Joachim; Weissenbacher, Rudy (eds.): Dollarization, Euroization and Financial Instability. Central and Eastern European Countries between Stagnation and Financial Crisis? *Czech Sociological Review*, 44(6), 1228-1230. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-65421>
- Koziuk, V. (2014). Reserve currency status in the global economy: the problem of temporal conflicts. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, 4, 30-36. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2014_4_20
- Koziuk, V. (2022). Drivers of gold fraction in global exchange reserves. *Journal of European Economy*, 21(2), 137-153. <https://doi.org/10.35774/jee2022.02.137>
- Koziuk, V. (2023). Under pressure of digitalization and geopolitical challenges: Internationalization of currencies and their reserve status. *Journal of European Economy*, 22(3), 350-374. <https://doi.org/10.35774/jee2023.03.350>
- Lagarde, C. (2023). The international role of the euro. <https://www.ecb.europa.eu/press>
- Li, W. (2004). Currency competition between Euro and US Dollar. *Working Paper Business Institute Berlin*, 18. <https://hdl.handle.net/10419/74369>
- Mačí, J. (2020). Is there a trend of euroization of EU countries still using their national currencies? Trade and invoicing. *E&M Economics and Management*, 23(4), 182-196. <https://doi.org/10.15240/tul/001/2020-4-012>
- Ministry of Finance (2024). <https://index.minfin.com.ua>
- Moosa, I. A. (2002). A test of the Post Keynesian hypothesis on expectation formation in the foreign exchange market. *Journal of Post Keynesian Economics*, 24(3), 443-457. <https://doi.org/10.1080/01603477.2002.11490335>
- Nikolaichuk, S. (2023). Monetary and exchange rate policy of the NBU: Between fixation and floating. <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/12/6/707405>
- Norrlof, C. (2009). Key currency competition: The euro versus the dollar. *Cooperation and Conflict*, 44(4), 420-442. <http://www.jstor.org/stable/45084584>
- Otero Iglesias, M. (2011). The euro vs dollar debate: A review. Real Instituto Elcano. <https://www.realinstitutoelcano.org/en>

-
- Peter G. Peterson Foundation (2024). Why is the national debt so high? <https://www.pgpf.org>
- Rochon, L.-P., Rossi, S. (2003). Dollarization out, Euroization in. *International Journal of Political Economy*, 33(1), 21-41. <https://www.jstor.org/stable/40470826>
- Schnatz, B., Vzselaar, F. (2003). Productivity and the (synthetic) Euro-dollar exchange rate. *ECB Working Paper*, 225. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp225.pdf>
- Siripurapu, A., Berman, N. (2023). The Dollar: The World's Reserve Currency. <https://www.cfr.org/background/dollar-worlds-reserve-currency>
- Suslenko, V., Zatonatska, T., Dluhopolskyi, O., Kuznyetsova, A. (2022). Use of cryptocurrencies Bitcoin and Ethereum in the field of e-commerce: case study of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 62-72. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3603>
- Waters, J. (2021). 5 questions from Global Trends 2040. *Capita*. <https://www.capita.org/capita-ideas/2021/4/14>
- Zatonatska, T., Suslenko, V., Dluhopolskyi, O., Brych, V., Dluhopolska, T. (2022). Investment models on centralized and decentralized cryptocurrency markets. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 1, 177-182. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2022-1/177>